

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS ĮSTATYMO NR. IX-1672 1, 2, 4, 10, 13, 15,
18, 21, 23, 28, 33, 44, 46 STRAIPSNIŲ, V SKYRIAUS PAVADINIMO PAKEITIMO IR
38 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMAS**

2024 m. birželio 13 d. Nr. XIV-2703
Vilnius

1 straipsnis. 1 straipsnio pakeitimas

(1 straipsnis. Įstatymo paskirtis)

Pakeisti 1 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

(1. Šio Įstatymo paskirtis yra nustatyti:)

„3) darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, taikomus dirbantiems asmenims iki aštuoniolikos metų, nėščioms, neseniai pagimdžiusioms, krūtimi maitinančioms darbuotojoms ~~neįgaliesiems;~~“.

2 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

(2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos)

1. Pripažinti netekusia galios 2 straipsnio 16 dalį.

~~16. **Neįgalusis** — kaip nustatyta Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatyme.~~

2. Papildyti 2 straipsnį 33 dalimi:

„33. Kitos šiame Įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiančiame Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiančiame Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinančiame Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB, su visais pakeitimais, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme ir Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme.“

3 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

(4 straipsnis. Įstatymo taikymas)

Pakeisti 4 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Šis Įstatymas taikomas kiekvienai įmonei, esančiai Lietuvos Respublikos teritorijoje bet kuriai veiklai, įskaitant veiklą, vykdomą laivuose, plaukiojančiuose su Lietuvos valstybės vėliava, atsižvelgiant į šio straipsnio 2 ir 4 dalyse numatytus šio Įstatymo taikymo ypatumus. Šio Įstatymo 15 ir 46 straipsnių nuostatos taikomos statytojams (užsakovams), taip pat statinio projektavimo valdytojams ir (ar) statinio statybos valdytojams, jeigu statytojas (užsakovas), kaip įgaliotojas, pavedimo sutartimi nustatė įgaliotiniui – statinio projektavimo valdytojui ar statinio statybos valdytojui – vykdyti šio Įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje statytojui (užsakovui) nustatytas pareigas.“

**(II SKYRIUS
DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS VALDYMAS)**

**(PIRMASIS SKIRSNIS
DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS VIEŠASIS ADMINISTRAVIMAS.
SOCIALINIŲ PARTNERIŲ BENDRADARBIAVIMAS)**

4 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

(10 straipsnis. Darbuotojų atstovų teisės)

Pakeisti 10 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. ~~Darbo taryba, darbuotojų patikėtinis arba Darbo kodekse 165 straipsnio 3 dalyje nurodytu atveju profesinė sąjunga~~ Darbuotojų atstovai atstovauja darbuotojų interesams sudarant jiems saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas, vadovaudamiesi Darbo kodeksu, šiuo Įstatymu ir kitais darbuotojų saugos ir sveikatos norminiais teisės aktais.“

**(ANTRASIS SKIRSNIS
DARBDAVIO PAREIGA. DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS TARNYBOS
ĮMONĖSE. DARBUOTOJŲ DALYVAVIMAS)**

5 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

(13 straipsnis. Darbuotojų dalyvavimas įgyvendinant darbuotojų saugos ir sveikatos priemones. Darbuotojų saugos ir sveikatos komitetai, darbuotojų atstovai saugai ir sveikatai)

Pakeisti 13 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Kiekvienoje darbo pamainoje privalo būti ne mažiau kaip vienas darbuotojų atstovas saugai ir sveikatai. Darbo taryba, darbuotojų patikėtinis, ~~arba Darbo kodekse 165 straipsnio 3 dalyje nurodytu atveju profesinė sąjunga~~ darbo tarybos funkcijas atliekanti profesinė sąjunga ar jungtinė profesinių sąjungų atstovybė arba, jeigu tokių darbuotojų atstovų įmonėje nėra, darbovietėje darbdavio lygmeniu veikianti profesinė sąjunga, o jeigu darbovietėje yra kelios darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos, jų narių išrinkta profesinė sąjunga arba jungtinė profesinių sąjungų atstovybė (toliau kartu šiame straipsnyje – profesinė sąjunga) įmonės darbuotojų kolektyvo susirinkime organizuoja darbuotojų atstovų saugai ir sveikatai rinkimus. Jeigu įmonėje nėra darbuotojų atstovų, darbuotojų atstovų saugai ir sveikatai rinkimus įmonės darbuotojų kolektyvo susirinkime organizuoja darbdavys. Jeigu įmonėje steigiamas komitetas, vadovaujantis jo nuostatais, darbuotojų kolektyvo susirinkime iš išrinktų darbuotojų atstovų saugai ir sveikatai išrenkami komiteto nariai. Įmonės padalinių ir darbuotojų, kuriems atstovauja darbuotojų atstovas saugai ir sveikatai, skaičių nustato darbo taryba, darbuotojų patikėtinis arba profesinė sąjunga, o jeigu jų nėra, – įmonės darbuotojų kolektyvo susirinkimas. Jeigu įmonėje yra daugiau kaip vienas darbuotojų atstovas saugai ir sveikatai, vienas iš jų renkamas vyresniuoju darbuotojų atstovu saugai ir sveikatai ir koordinuoja visų įmonės darbuotojų atstovų saugai ir sveikatai veiklą. Laive, vadovaujantis laivo komiteto nuostatais, darbuotojų atstovas (atstovai) saugai ir sveikatai ir laivo komiteto narys (nariai) renkamas (renkami) laivo darbuotojų susirinkime. Duomenys apie darbuotojų atstovus saugai ir sveikatai bei komiteto narius (pareigos, vardas, pavardė, ryšio numeris, elektroninio pašto adresas) turi būti paskelbti viešai (įmonės, laivo informaciniuose stenduose ar kitais įmonėje, laive įprastais vidinio informavimo būdais) visiems įmonės ar laivo darbuotojams. Šie duomenys skelbiami viešai, siekiant užtikrinti darbuotojų konsultavimąsi ir jų dalyvavimą sprendžiant darbuotojų saugos ir sveikatos klausimus įmonėje ar laive tol, kol asmenys eina darbuotojų atstovų saugai ir sveikatai ar komiteto narių pareigas.“

**(III SKYRIUS
DARBO VIETŲ IR DARBO PRIEMONIŲ REIKALAVIMAI.
VIDINĖ DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS KONTROLĖ ĮMONĖJE)**

6 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

(15 straipsnis. Darbo vietų įrengimas statybvietėse, naudingųjų iškasenų gavybos įmonėse, žvejybos laivuose, darbo priemonėse)

Pakeisti 15 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Statybvietės turi atitikti darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, nustatytus socialinės apsaugos ir darbo ministro ir aplinkos ministro patvirtintuose Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatuose. Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai konkrečiai statybvietei nustatomi statinio techniniame projekte, vadovaujantis Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatais ir atitinkamais statybos techniniais reglamentais. Statybos darbų technologijos projekte numatomos konkrečios priemonės, užtikrinančios darbuotojų saugą ir sveikatą statinio statybos metu. Jeigu projektuojant arba statant statinį dalyvauja daugiau negu vienas rangovas, statytojas (užsakovas) ar šio Įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodytu atveju statinio projektavimo valdytojas arba statinio statybos valdytojas Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatuose nustatyta tvarka privalo paskirti vieną ar kelis saugos ir sveikatos koordinatorius ir užtikrinti, kad būtų vykdomos jų pareigos ir įgyvendinami reikalavimai, nustatyti Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatuose. Darbdaviai ir savarankiškai dirbantys asmenys privalo atsižvelgti į saugos ir sveikatos koordinatorių nurodymus.“

7 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 18 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„18 straipsnis. Darbuotojų apsauga nuo pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų poveikio

1. Įmonės, kurių veikla susijusi su pavojingų cheminių medžiagų bei jų preparatų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų naudojimu (naudoja, gamina, pakuoja, ženklina, sandėliuoja, transportuoja, tiekia kitiems naudotojams, tvarko jų atliekas), numato ir įgyvendina priemones, apsaugančias darbuotojus nuo tokių medžiagų ir mišinių poveikio. Darbdaviui atstovaujantis asmuo ar jo pavedimu darbdavio įgaliotas asmuo, siekdamas apsaugoti darbuotojus nuo pavojingų cheminių medžiagų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų poveikio:

1) imasi priemonių, kad pavojingos cheminės medžiagos ir cheminiai mišiniai būtų pakeisti nepavojingomis ar mažiau pavojingomis cheminėmis medžiagomis ir cheminiais mišiniais;

2) imasi visų reikiamų darbuotojų apsaugos nuo pavojingų cheminių medžiagų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų poveikio priemonių;

3) organizuoja darbus taip, kad kuo mažiau darbuotojų patirtų pavojingų cheminių medžiagų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų poveikį;

4) naudoja darbo priemones, taiko technologinius procesus, organizuoja darbą taip, kad pavojingos cheminės medžiagos bei cheminiai mišiniai ir biologinės medžiagos nepakenktų darbuotojų sveikatai;

5) sudaro prevencinių priemonių ir gelbėjimo darbų, kurių reikėtų imtis, įvykus avarijoms, kurių metu darbuotojai, kiti asmenys ir aplinka gali būti paveikti pavojingų cheminių medžiagų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų, planus.

2. Naudojant pavojingas chemines medžiagas bei cheminius mišinius ir biologines medžiagas, neturi būti viršijamos jų koncentracijos darbo aplinkos ore ribinės vertės (dydžiai). Pavojingų cheminių medžiagų koncentracijos darbo aplinkos ore ribinės vertės (dydžius) nustato sveikatos apsaugos ministras ir socialinės apsaugos ir darbo ministras.

3. Įmonių, kurių veikla susijusi su pavojingų cheminių medžiagų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų naudojimu, darbuotojai privalo būti supažindinti su įmonėje naudojamų konkrečių pavojingų cheminių medžiagų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų poveikiu sveikatai. Darbuotojai, kurių bet kokia veikla (darbas) susijusi (susijęs) su konkrečiomis pavojingomis cheminėmis medžiagomis bei cheminiais mišiniais ir biologinėmis medžiagomis, privalo būti instruktuoti ir apmokyti saugiai dirbti su jais.

4. Įmonių patalpos, kuriose vykdoma bet kokia veikla, susijusi su pavojingomis cheminėmis medžiagomis bei cheminiais mišiniais ir biologinėmis medžiagomis, privalo būti pažymėtos specialiais išpėjamaisiais ir (ar) įpareigojamaisiais ženklais. Naudojant pavojingą

cheminę medžiagą ar cheminį mišinį, privaloma vadovautis informacija ir reikalavimais, nurodytais saugos duomenų lape.

5. Įmonės padaliniuose ir (ar) darbo vietose, kuriuose naudojamos pavojingos cheminės medžiagos bei cheminiai mišiniai ir biologinės medžiagos, privalo būti įrengtos kolektyvinės apsaugos priemonės. Įmonės padaliniuose ir (ar) darbo vietose, kuriuose yra degių, sprogių ar galinčių sukelti gaisrą pavojingų cheminių medžiagų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų, privalo būti įrengtos specialios sistemos, skirtos tokių pavojingų cheminių medžiagų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų kiekiui darbo aplinkoje registruoti, darbuotojams apie kilusį pavojų saugai ir sveikatai įspėti.

6. Jeigu kolektyvinės apsaugos priemonės neužtikrina darbuotojų apsaugos nuo galimo pavojingų cheminių medžiagų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų poveikio, darbuotojai, dirbantys su pavojingomis cheminėmis medžiagomis bei cheminiais mišiniais ir biologinėmis medžiagomis, privalo būti aprūpinami atitinkamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis.

7. Darbdaviams atstovaujantys asmenys, darbdavių įgalioti asmenys, įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos darbuotojai, darbuotojų atstovai, darbuotojai turi žinoti ir mokėti taikyti specialias pirmosios pagalbos priemones pavojingų cheminių medžiagų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų sukeltų ūmių sveikatos sutrikimų atveju. Tokių pirmosios pagalbos priemonių sąrašą nustato sveikatos apsaugos ministras.

8. Darbuotojų apsaugos nuo pavojingų cheminių medžiagų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų poveikio reikalavimus nustato socialinės apsaugos ir darbo ministro ir sveikatos apsaugos ministro patvirtinti atitinkami darbuotojų saugos ir sveikatos norminiai teisės aktai.

9. Šiame straipsnyje nustatyti bendrieji darbuotojų apsaugos nuo pavojingų cheminių medžiagų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų poveikio reikalavimai taikomi bet kuriai veiklai, susijusiai su pavojingų cheminių medžiagų bei cheminių mišinių ir biologinių medžiagų naudojimu.“

8 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

(21 straipsnis. Privalomi sveikatos patikrinimai)

1. Pripažinti netekusiu galios 21 straipsnio 1 dalies 4 punktą.

(...Privalomai sveikata tikrinama:)

4) ~~neįgaliųjų — jiems įsidarbinant ir pasikeitus jų darbo sąlygoms.~~

2. Pakeisti 21 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Privalomo įsidarbinančių asmenų, darbuotojų, taip pat asmenų, kurių darbas buvo susijęs su profesine rizika dėl kancerogenų, mutagenų, reprotoksinų ir biologinių medžiagų poveikio, sveikatos patikrinimo ir jo apmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė sveikatos apsaugos ministras.“

9 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

(23 straipsnis. Įmonės buities, sanitarinės ir higienos patalpos)

Pakeisti 23 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimus nustato Vyriausybė tvirtina sveikatos apsaugos ministras ir socialinės apsaugos ir darbo ministras.“

(IV SKYRIUS DARBDAVIŲ BEI DARBUOTOJŲ PAREIGOS IR TEISĖS)

(PIRMASIS SKIRSNIS DARBDAVIŲ PAREIGOS IR TEISĖS)

10 straipsnis. 28 straipsnio pakeitimas

(28 straipsnis. Darbuotojų aprūpinimas saugos ir sveikatos priemonėmis)

Pakeisti 28 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Jeigu darbai susiję su tarša, darbuotojams turi būti nemokamai išduodamos asmens higienos priemonės (muilas, rankšluosčiai ir kita). Jeigu darbai susiję su pavojingų cheminių medžiagų ~~ar jų preparatų~~ ar cheminių mišinių naudojimu, darbuotojams, atsižvelgiant į cheminės medžiagos ar cheminio mišinio saugos duomenų lapo informaciją apie cheminės medžiagos ar cheminio mišinio savybes ir nuorodas dėl kenksmingumo pašalinimo priemonių naudojimo, turi būti nemokamai išduodamos kenksmingumo pašalinimo priemonės.“

(ANTRASIS SKIRSNIS DARBUOTOJO PAREIGOS IR TEISĖS)

11 straipsnis. 33 straipsnio pakeitimas

33 straipsnis. Darbuotojo pareigos

Pripažinti netekusiu galios 33 straipsnio 1 dalies 11 punktą.

(...Darbuotojai, rūpindamiesi savo ir kitų darbuotojų sauga ir sveikata, privalo:)

~~11) gavus Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos išvadą dėl darbo pobūdžio ir sąlygų, išvados kopiją pateikti darbdaviui.~~

12 straipsnis. V skyriaus pavadinimo pakeitimas

Pakeisti V skyriaus pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„V SKYRIUS

ASMENŲ IKI AŠTUONIOLIKOS METŲ, NĖŠČIŲ, NESENAI PAGIMDŽIUSIŲ, KRŪTIMI
MAITINANČIŲ DARBUOTOJŲ, ~~NEĮGALIŲJŲ SAUGA~~“.

13 straipsnis. 38 straipsnio pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios 38 straipsnį.

~~**38 straipsnis. Dirbančių neįgaliųjų saugos ir sveikatos garantijos**~~

~~1. Dirbančių neįgaliųjų saugą ir sveikatą garantuoja Darbo kodeksas, šis Įstatymas, kiti įstatymai bei darbuotojų saugos ir sveikatos norminiai teisės aktai. Papildomos saugos ir sveikatos garantijos neįgaliesiems gali būti numatytos kolektyvinėse sutartyse, darbo sutartyse.~~

~~2. Sveikatos priežiūros įstaigos išvada dėl neįgaliojo galimybės dirbti konkretų darbą privaloma darbdaviui ir darbuotojui.~~

~~3. Neįgalieji gali būti skiriami dirbti viršvalandinius darbus, dirbti naktį ir budėti, jeigu to jiems nedraudžia sveikatos priežiūros įstaigos išvada, tik su jų sutikimu.~~

VII SKYRIUS NELAIMINGI ATSTITIKIMAI DARBE, PROFESINĖS LIGOS

14 straipsnis. 44 straipsnio pakeitimas

(44 straipsnis. Įvykių darbe, dėl kurių darbuotojai patiria žalą sveikatai, incidentų, nelaimingų atsitikimų pakeliui į darbą ar iš darbo ir profesinių ligų tyrimas)

Pakeisti 44 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Jeigu darbuotojas, darbdavys, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) ar Fondo valdybos teritorinis skyrius nesutinka su profesinės ligos patvirtinimo aktu, gali jį skųsti Centrinei darbo medicinos ekspertų komisijai. Centrinė darbo medicinos ekspertų komisija sprendžia ginčytinus klausimus, susijusius su profesinės ligos diagnozės nustatymu. Centrinė darbo medicinos ekspertų komisija sudaroma iš 12 Sveikatos apsaugos ministerijos, darbdavių ir darbuotojų organizacijų ir kitų valstybės įstaigų atstovų. Ne mažiau kaip 5 šios komisijos nariai turi būti asmens sveikatos priežiūros specialistai, turintys galiojančias medicinos praktikos licencijas, suteikiančias teisę

verstis medicinos praktika pagal įgytą profesinę kvalifikaciją. Šios komisijos sudarymo, veiklos, jos kompetencijai priskiriamų ginčytinų klausimų, susijusių su profesinės ligos diagnozės nustatymu, sprendimo tvarką nustato sveikatos apsaugos ministro patvirtinti Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos nuostatai. Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos narių darbas apmokamas Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų ir komisijų narių darbo apmokėjimo įstatyme Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo nustatyta tvarka. Jeigu darbuotojas, darbdavys, Fondo valdyba ar Fondo valdybos teritorinis skyrius nesutinka su Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos sprendimu, gali jį skųsti teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

IV DALIS

ATSAKOMYBĖ UŽ DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS NORMINIŲ TEISĖS AKTŲ REIKALAVIMŲ PAŽEIDIMUS

15 straipsnis. 46 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 46 straipsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„**46 straipsnis. Darbdavių, darbuotojų, statytojų (užsakovų), statinio projektavimo valdytojų, statinio statybos valdytojų, saugos ir sveikatos koordinatorių atsakomybė**“.

2. Papildyti 46 straipsnį 5 dalimi:

„5. Statytojas (užsakovas), statinio projektavimo valdytojas, statinio statybos valdytojas, saugos ir sveikatos koordinatorius, kuris savo veikimu ar neveikimu pažeidė darbuotojų saugos ir sveikatos norminius teisės aktus ir dėl to neužtikrino saugių ir sveikatai nekenksmingų darbo sąlygų, atsako Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.“

16 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus 1, 2, 4, 5 straipsnius, 8 straipsnio 1 dalį, 11, 12, 13, 14 straipsnius ir šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2024 m. lapkričio 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, sveikatos apsaugos ministras ir socialinės apsaugos ir darbo ministras iki 2024 m. spalio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Gitanas Nausėda